



ტესტი გეოგრაფიაში

2012

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ბუკლეტი, რუკა და ამ ტესტის პასუხების ფურცელი.

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!

პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!

ყურადღებით გაეცანით ტესტის ყოველი დავალების ინსტრუქციას, კარგად გაიაზრეთ თითოეული დავალების მოთხოვნა და შემდეგ დაიწყეთ მუშაობა. პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცლის შესაბამის ადგილზე. პასუხების ფურცელში არ შეიძლება გაკეთდეს ზედმეტი სახის მინაწერები (სახელი, გვარი ან რაიმე სახის სხვა აღნიშვნა). ნაშრომები, რომელშიც იქნება მსგავსი აღნიშვნები, არ გასწორდება!

ტესტზე მუშაობისას შეგიძლიათ გამოიყენოთ მოცემული საქართველოსა და მსოფლიოს ფიზიკური რუკები.

წერეთ გარკვევით და იმყოფინეთ პასუხებისათვის განკუთვნილი ადგილები.

ყოველ შეკითხვას გაეცით კონკრეტული და ამომწურავი პასუხი.

ტესტზე სამუშაოდ აბიტურიენტს ეძლევა 3 საათი.

შავი სამუშაოსათვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ ტესტში არსებული ცარიელი ადგილები.

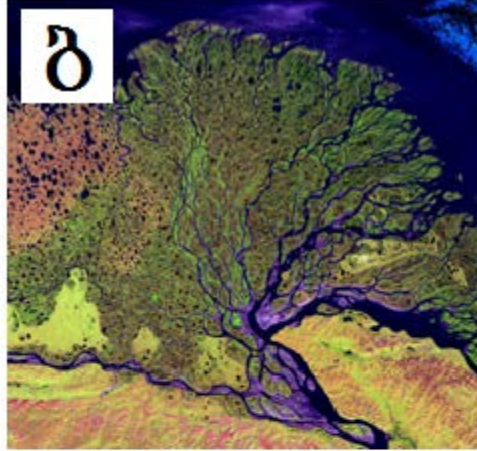
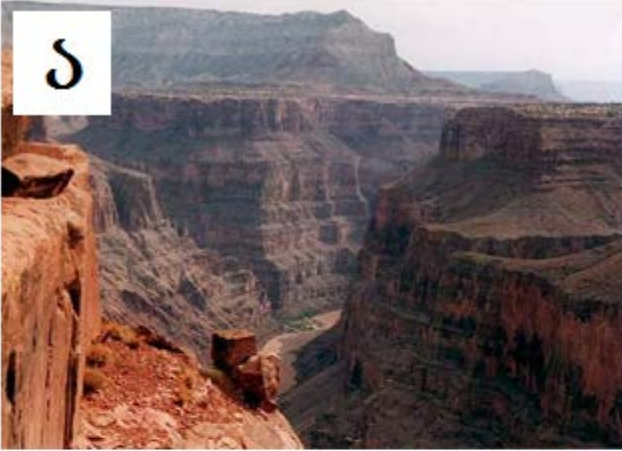
გისურვებთ წარმატებას!

- არჩევითბოლოიანი კითხვა

ინსტრუქცია

თითოეულ კითხვაზე მოცემულია ოთხი პასუხი. მათგან მხოლოდ ერთია სწორი. თქვენ მიერ არჩეული პასუხის სწორად მონიშვნის ერთადერთი გზა პასუხების ფურცლის სათანადო უჯრაში X ნიშნის დასმაა. თითოეული დავალება ფასდება 1 ქულით.

1. რომელ ფოტოზეა ნაჩვენები მდინარის დელტა?



2. რომელი გეოგრაფიული კანონზომიერება მოჩანს ფოტოზე?



- ა. განედური ზონალურობა
- ბ. რიტმულობა
- გ. აზონალურობა
- დ. ვერტიკალური ზონალურობა

3. რომელი ბუნებრივი ზონა მდებარეობს ზღ.დ. ყველაზე მაღლა?

- ა. ალპური
- ბ. ნივალურ-გლაციალური
- გ. სუბნივალური
- დ. სუბალპური

4. გეოგრაფიული მეცნიერების რომელი დარგი სწავლობს რელიეფს?

- ა. გეომორფოლოგია
- ბ. გეოდეზია
- გ. სპელეოლოგია
- დ. ლანდშაფტმცოდნეობა

5. რომელი მტკიცებულებაა მართებული?

- ა. გლაციოლოგია შეისწავლის მიწისქვეშა წყლებს
- ბ. გლაციოლოგია შეისწავლის ჭაობებს
- გ. გლაციოლოგია შეისწავლის ტბებს
- დ. გლაციოლოგია შეისწავლის მყინვარებს

6. რომელი ქალაქის გეოგრაფიული კოორდინატებია: 34° ს.გ. და 58° დ.გ.?

- ა. სანტიაგოს
- ბ. კანბერას
- გ. მონტევიდეოს
- დ. ბუენოს-აირესის

7. რომელი მოგზაურის გემებს ერქვა: „სანტა-მარია“, „პინტა“ და „ნინია“?

- ა. ქრისტეფორე კოლუმბის
- ბ. ფერნანდო მაგელანის
- გ. ამერიგო ვესპუჩის
- დ. ვასკო და გამას

8. რომელმა ევროპელმა ზღვაოსანმა მიაღწია პირველმა აფრიკის შემოვლით ინდოეთის სანაპიროს?

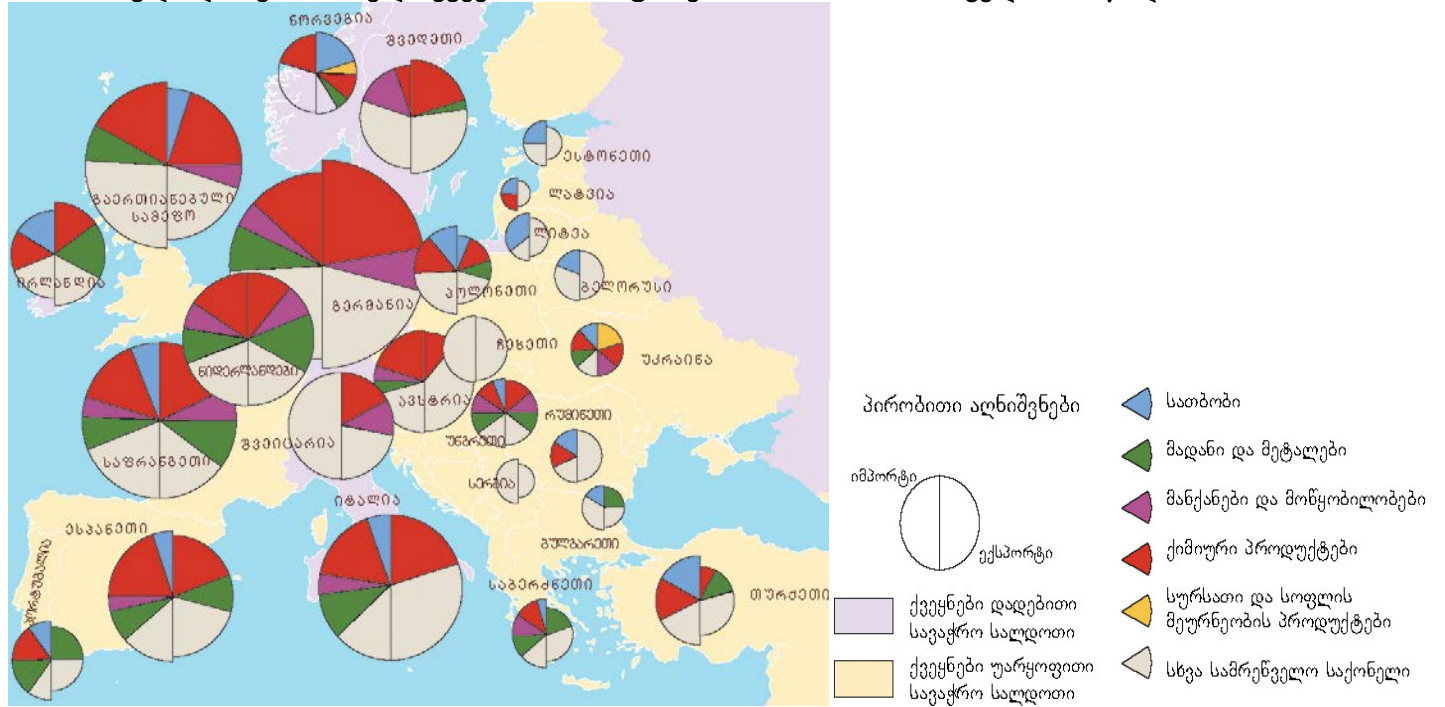
- ა. მარკო პოლომ
- ბ. ფერნანდო მაგელანმა
- გ. ქრისტეფორე კოლუმბმა
- დ. ვასკო და გამამ

9. რომელი დედაქალაქი არ არის მოსახლეობის რაოდენობით თავისი ქვეყნის უდიდესი ქალაქი?

- ა. ბერლინი
- ბ. ტოკიო
- გ. ოტავა
- დ. რომი

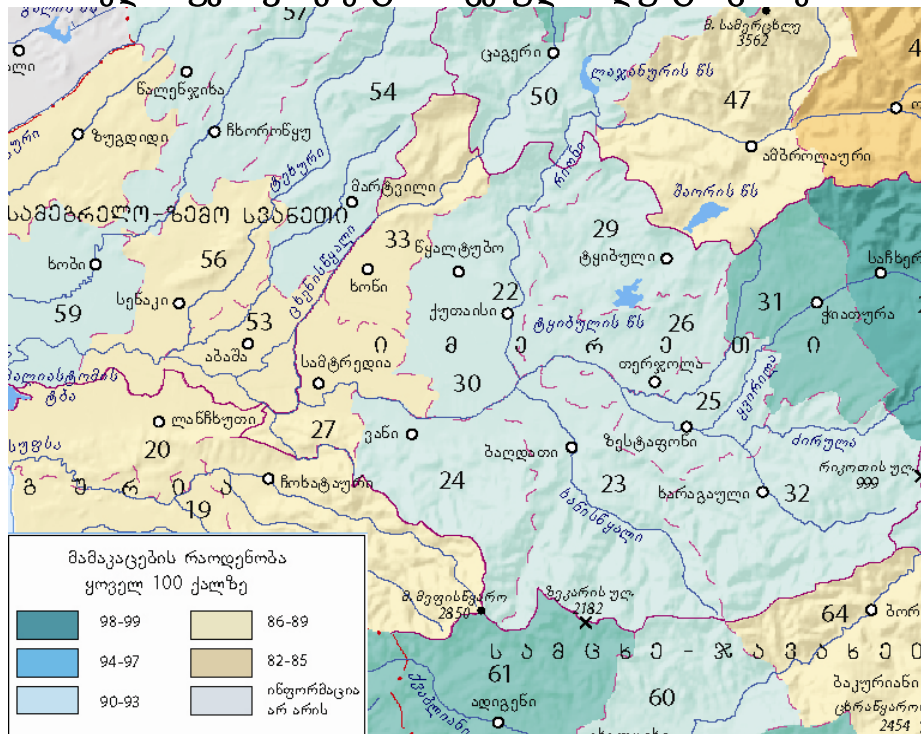
10. რომელი სახელმწიფო სარგებლობს გაეროს უშიშროების საბჭოში მუდმივი წევრის სტატუსითა და ვეტოს უფლებით?
- ა. იაპონია
 - ბ. ჩინეთი
 - გ. გერმანია
 - დ. იტალია
11. ჩამონათვალიდან რომელი არ არის ვულკანი?
- ა. მცინვარწვერი
 - ბ. იალბუზი
 - გ. უშბა
 - დ. დიდი აბული
12. რომელი სამხარეო ერთეულების საზღვარზე მდებარეობს ნაქერალას უღელტეხილი?
- ა. იმერეთისა და შიდა ქართლის
 - ბ. აჭარისა და სამცხე-ჯავახეთის
 - გ. იმერეთისა და რაჭა-ლეჩხუმ-ქვემო სვანეთის
 - დ. სამცხე-ჯავახეთისა და ქვემო ქართლის
13. რომელი უღელტეხილი აკავშირებს კახეთსა და დაღესტანს?
- ა. მამისონის
 - ბ. ყადორის
 - გ. მარუხის
 - დ. ჯვრის
14. რომელი გეოგრაფიული ობიექტი არ ასრულებს საქართველოსთვის კლიმატწარმომქმნელი ფაქტორის როლს?
- ა. ლიხის ქედი
 - ბ. მთათაშორისი ბარი
 - გ. შავი ზღვა
 - დ. სვანეთის ქვაბული
15. რომელი არ არის ნავთობმომპოვებელი რეგიონი?
- ა. ბენგალის ყურე
 - ბ. გვინეის ყურე
 - გ. მექსიკის ყურე
 - დ. სპარსეთის ყურე
16. მრეწველობის რომელ დარგშია დასაქმებული უფრო მეტი ადამიანი საქართველოში?
- ა. მეტალურგიაში
 - ბ. მანქანათმშენებლობაში
 - გ. კვების მრეწველობაში
 - დ. ქიმიურ მრეწველობაში

17. ჩამოთვლილთაგან რომელი ქვეყნის იმპორტში ჭარბობს სათბობის ხვედრითი წილი?



- ა. შვედეთის
- ბ. ნორვეგიის
- გ. საფრანგეთის
- დ. ლიტვის

18. რომელი რუკის ფრაგმენტია მოცემული ილუსტრაციაზე?



- ა. ჩვილთა მოკვდაობის
- ბ. აღწარმოების ტიპების
- გ. სქესობრივი სტრუქტურის
- დ. სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობის

19. რა მაჩვენებლის მიხედვით არის დალაგებული სახელმწიფოები ცხრილში?

№	სახელმწიფო	მაჩვენებელი
1.	ნორვეგია	0,944
2.	ისლანდია	0,942
3.	შვედეთი	0,941
4.	ავსტრალია	0,939
5.	ნიდერლანდები	0,938
6.	ბელგია	0,937

- ა. შობადობის კოეფიციენტის
- ბ. ჰუმანური განვითარების ინდექსის
- გ. სოფლის მეურნეობაში დასაქმებულთა რაოდენობის
- დ. ჩვილთა სიკვდილიანობის კოეფიციენტის

20. რომელმა ქვეყანამ გამოიყენა საყოფაცხოვრებო და სამრეწველო ნარჩენები ხელოვნური კუნძულების შესაქმნელად?

- ა. გაერთიანებულმა სამეფომ
- ბ. გერმანიამ
- გ. იაპონიამ
- დ. კანადამ

21. რისი დაცვის მიზნით შეიქმნა იელოუსთოუნის ეროვნული პარკი?

- ა. სექვოიას ტყის
- ბ. გეიზერების
- გ. დიდი კანიონის
- დ. კარსტული მღვიმეების

22. რომელია შერეული (დუალისტური) მმართველობის რესპუბლიკა?

- ა. იტალია
- ბ. კანადა
- გ. საფრანგეთი
- დ. აშშ

23. რომელი სახელმწიფოს პარლამენტის ქვედა პალატაა „თემთა პალატა“?

- ა. იაპონიის
- ბ. აშშ-ს
- გ. იტალიის
- დ. კანადის

24. რომელ შტატშია მაღალტექნოლოგიური სამრეწველო ზონა „სილიკონის ველი“?

- ა. ფლორიდის
- ბ. ტეხასის
- გ. კოლორადოს
- დ. კალიფორნიის

25. რომელია გერმანიის მთავარი ფინანსური ცენტრი?

- ა. ბონი
- ბ. ბერლინი
- გ. ფრანკფურტი
- დ. მიუნჰენი

26. რომელია იტალიის, ევროპის და მსოფლიო მოდის ინდუსტრიის ერთ-ერთი ცენტრი?

- ა. ტურინი
- ბ. რომი
- გ. ფლორენცია
- დ. მილანი

• მოცემული პირობის მიხედვით დალაგება

ინსტრუქცია

დავალეზაში მოცემულია 6 ობიექტი, მოვლენა და ა.შ., საიდანაც უნდა შეირჩეს ოთხი და დალაგდეს მითითებული პრინციპის თანახმად (მაგალითად, აღმოსავლეთიდან დასავლეთისაკენ). პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცელში მოცემულ ცხრილში. გაითვალისწინეთ, რომ ცხრილში იწერება მხოლოდ შერჩეული გეოგრაფიული ობიექტის, მოვლენის და ა.შ. შესაბამისი ციფრი. დავალების მაქსიმალური ქულაა 2.

(მაგ.:

5	4	1	2
---	---	---	---

).

27. წყნარ ოკეანეში მდებარე ოთხი არქიპელაგი დაალაგეთ ეკვატორიდან ჩრდილოეთი პოლუსის მიმართულებით:

- 1. სეიშელის
- 2. კურილიის
- 3. ჰავაის
- 4. ფილიპინის
- 5. ბერმუდის
- 6. ალეუტის

--	--	--	--

28. დაალაგეთ ევროპის „ჯუჯა სახელმწიფოები“ მოსახლეობის საშუალო სიმჭიდროვის მაჩვენებლის ზრდის მიხედვით (ყველაზე მცირედან ყველაზე მაღლისკენ)

№	სახელმწიფო	კვ.კმ	კაცი
1.	ვატიკანი	0,44	900
2.	მონაკო	1,95	32 965
3.	ნაურუ	21,3	11 320
4.	ტუვალუ	25,9	12 177
5.	სან-მარინო	61	31 900
6.	ლიხტენშტეინი	160,4	34 761

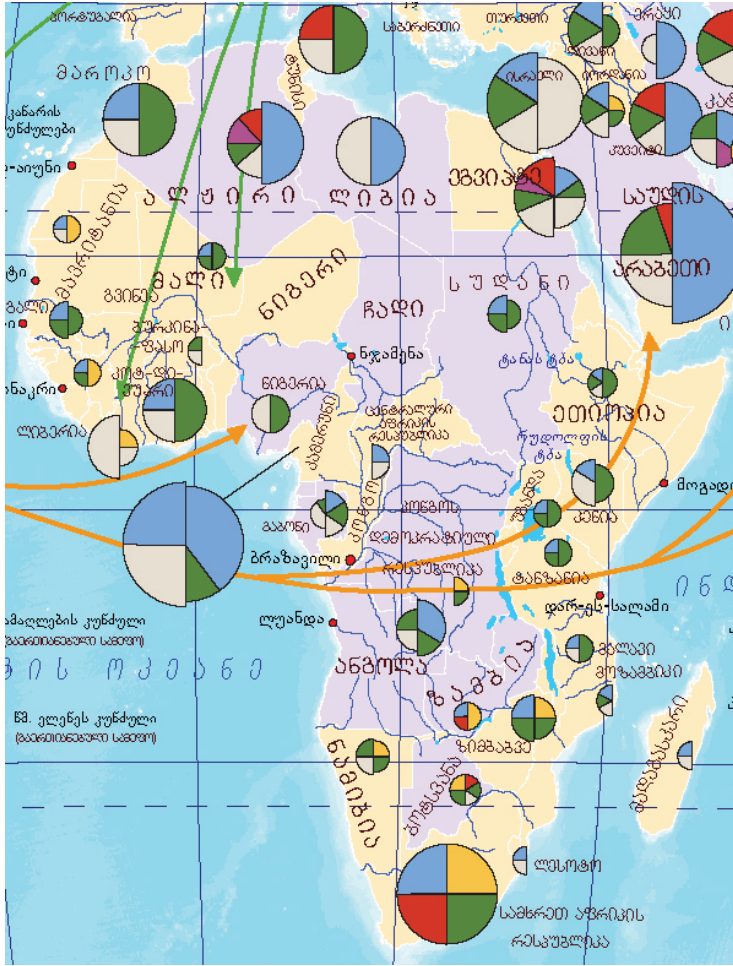
--	--	--	--

29. ავსტრალიის, აფრიკის, სამხრეთი და ჩრდილოეთი ამერიკის უმაღლესი მწვერვალები დაალაგეთ ზღვის დონიდან სიმაღლის ზრდის მიხედვით:

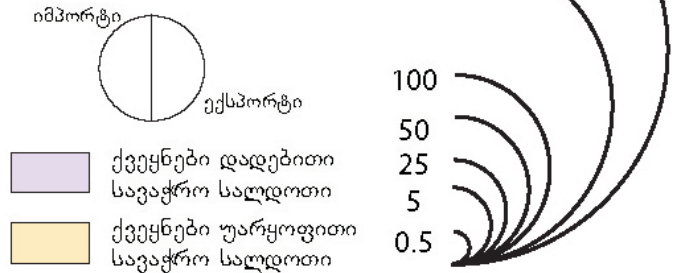
1. მაკ-კინლი
2. ჩიმბორასო
3. კილიმანჯარო
4. ფუძიამა
5. აკონკაგუა
6. კოსტიუმუკო

--	--	--	--

30. ტროპიკული აფრიკის (საჰარის სამხრეთით) ოთხი ქვეყანა დაალაგეთ საერთაშორისო ვაჭრობის მოცულობის ზრდის მიხედვით:



საგარეო ვაჭრობის მოცულობა აშშ დოლარებში (მილიარდი დოლარი)



1. ბოტსვანა
2. ლიბია
3. სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკა
4. ალჟირი
5. ანგოლა
6. კამერუნი

--	--	--	--

• შესაბამისობის პოვნა

ინსტრუქცია

დავალემაში მოცემულია ორი სვეტი, ორი სხვადასხვა ტიპის ჩამონათვალი. დაადგინეთ ამ ორ სვეტში წარმოდგენილ ინფორმაციას შორის შესაბამისობა. პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცელში მოცემულ ცხრილში (თითოეულ ასოს ქვემოთ მიუწერეთ შერჩეული გეოგრაფიული ობიექტის აღმნიშვნელი ციფრი მაგ.:

ა	ბ	გ
1	5	3

). დავალების მაქსიმალური ქულაა 1.

ა	ბ	გ
1	5	3

31. დაადგინეთ შესაბამისობა კურორტებსა და ისტორიულ-გეოგრაფიულ პროვინციებს შორის:

	კურორტი		ისტორიულ-გეოგრაფიული პროვინცია
ა.	ლებარდე	1.	აფხაზეთი
ბ.	ზვარე	2.	რაჭა
გ.	ავადხარა	3.	სამეგრელო
		4.	გურია
		5.	იმერეთი

ა.	ბ.	გ.

32. დაადგინეთ შესაბამისობა ოკეანეებსა და მათი აუზის ზღვებს შორის:

	ოკეანე		ზღვა
ა.	წყნარი	1.	თეთრი
ბ.	ატლანტის	2.	შავი
გ.	ინდოეთის	3.	წითელი
		4.	ყვითელი
		5.	კარის

ა.	ბ.	გ.

33. დაადგინეთ შესაბამისობა კონტინენტებსა და ტბებს შორის:

	კონტინენტი		ტბა
ა.	სამხრეთი ამერიკა	1.	ეირი
ბ.	ავსტრალია	2.	ტიტიკაკა
გ.	ჩრდილოეთი ამერიკა	3.	ვიქტორია
		4.	ზემო
		5.	ტანგანიკა




ა.	ბ.	გ.

34. დაადგინეთ შესაბამისობა დედაქალაქებსა და მდინარეებს შორის:

	დედაქალაქი		მდინარე
ა.	ლონდონი	1.	დნეპრი
ბ.	პარიზი	2.	ლუარა
გ.	ვენა	3.	თემზა
		4.	სენა
		5.	დუნაი

ა.	ბ.	გ.

35. დაადგინეთ შესაბამისობა ფოტოებზე გამოსახულ ელექტროსადგურებსა და მათ ტიპებს შორის:

	ელექტროსადგურის ფოტო	ელექტროსადგურის ტიპი
ა.		1. ეოლური (ქარის)
ბ.		2. ჰიდრო
გ.		3. თბო
		4. ატომური
		5. ჰელიო (მზის)

ა.	ბ.	გ.

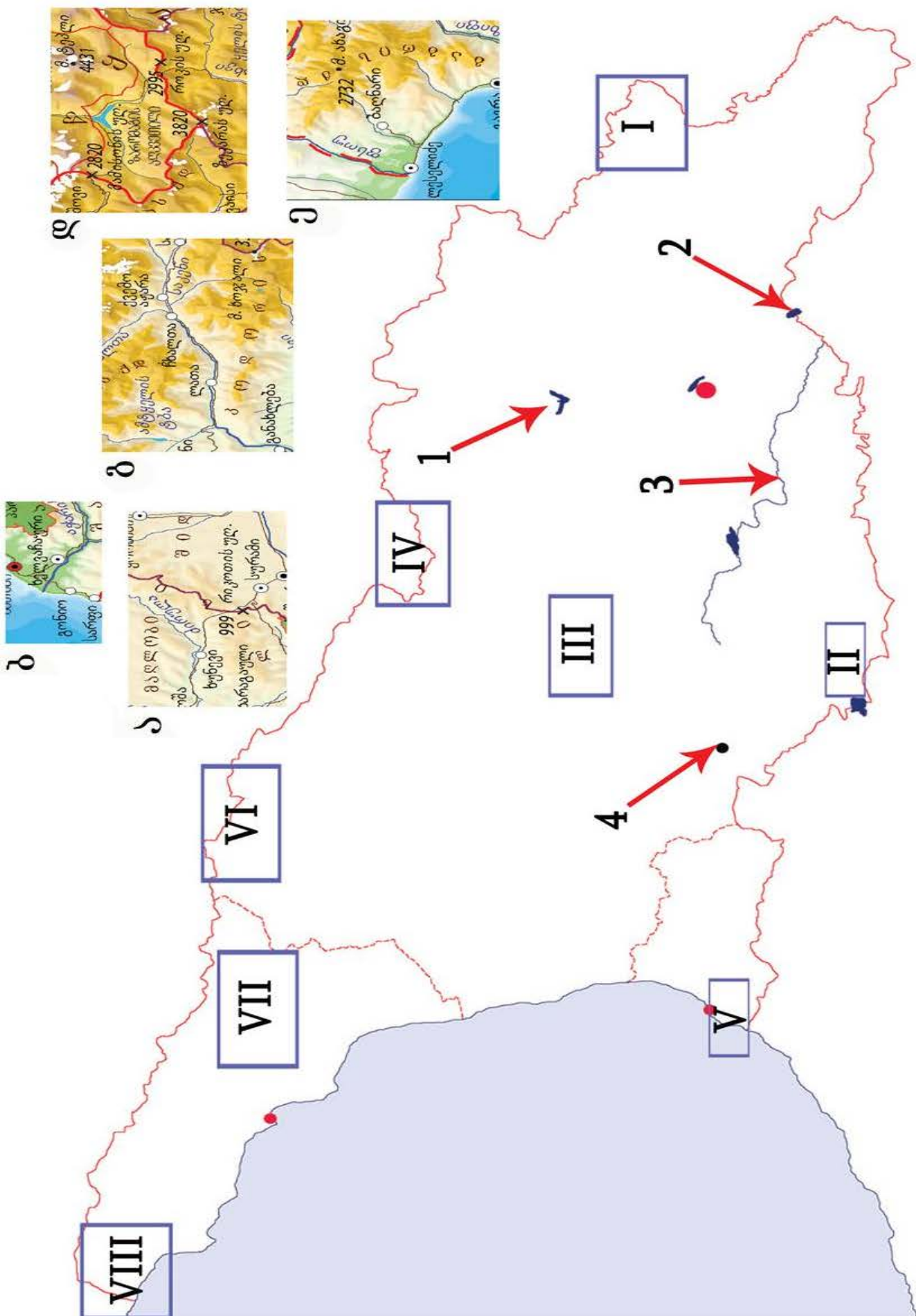
• რუკის ანალიზი

ინსტრუქცია

დავალებებში მოცემულია რუკები (კონტურული, ფიზიკური, ტოპოგრაფიული და სხვ.), ყურადღებით შეისწავლეთ რუკები და უპასუხეთ კითხვებს. პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცელში გამოყოფილ შესაბამის ადგილას. ქულათა რაოდენობა განისაზღვრება კონკრეტული დავალების მიხედვით.

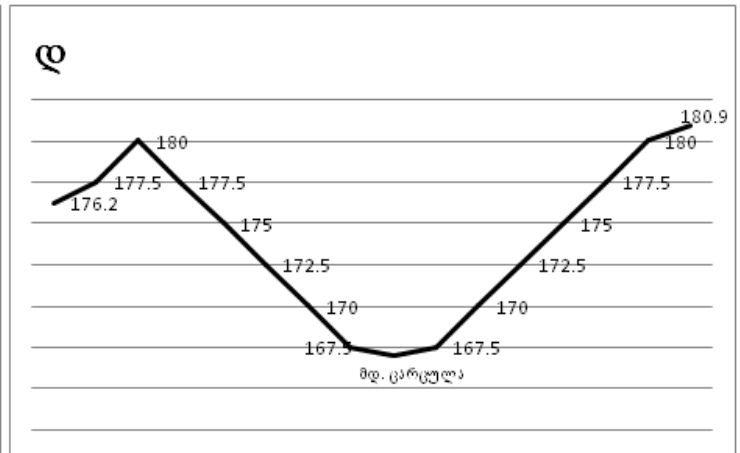
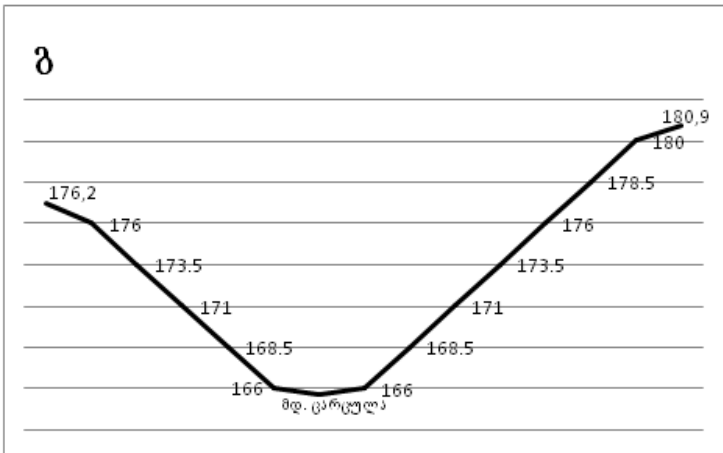
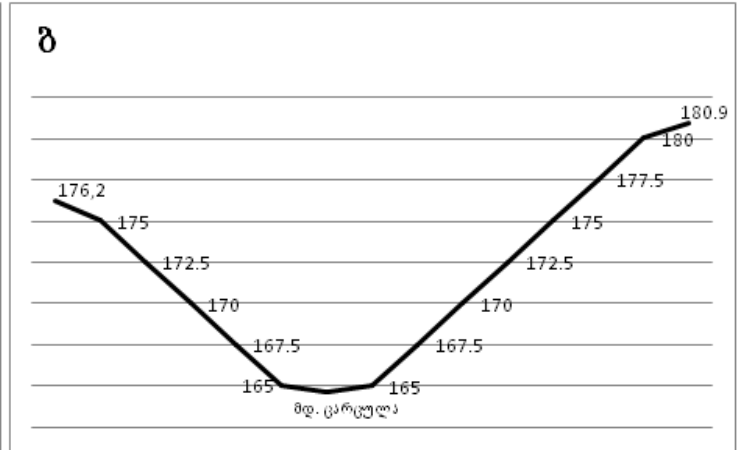
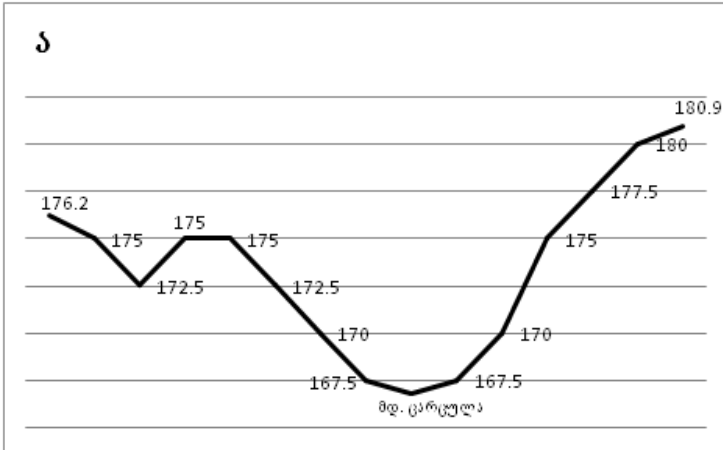
36. (10) ყურადღებით შეისწავლეთ მოცემული რუკა და უპასუხეთ კითხვებს:

- 36.1. რომელი წყალსაცავია აღნიშნული კონტურულ რუკაზე ციფრით 1?
- 36.2. რომელი ტბაა აღნიშნული კონტურულ რუკაზე ციფრით 2?
- 36.3. რომელი მდინარეა აღნიშნული კონტურულ რუკაზე ციფრით 3?
- 36.4. რომელი სამხარეო ცენტრია აღნიშნული კონტურულ რუკაზე ციფრით 4?
- 36.5. რუკის რომელი ფრაგმენტი შეესაბამება III კვადრატს?
- 36.6. რომელ კვადრატს შეესაბამება რუკის ფრაგმენტი დ?
- 36.7. რომელი კვადრატებისთვისაა დამახასიათებელი ბრიზები?
- 36.8. რომელ კვადრატებშია მეტეოსადგურები, სადაც საქართველოში ჰაერის ყველაზე მაღალი ტემპერატურაა დაფიქსირებული?
- 36.9. რომელ კვადრატშია საქართველოს ყველაზე მაღალი წერტილი ზღვის დონიდან?
- 36.10. რომელ კვადრატში მდებარეობს საქართველოში დაარსებული პირველი ნაკრძალი?



37. (8) ტოპოგრაფიული რუკის გამოყენებით უპასუხეთ კითხვებს:

37.1. რელიეფის რომელი პროფილი შეესაბამება მ. მელთაძან მ. კოპალამდე გავლებულ ხაზს?

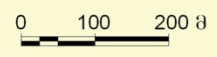
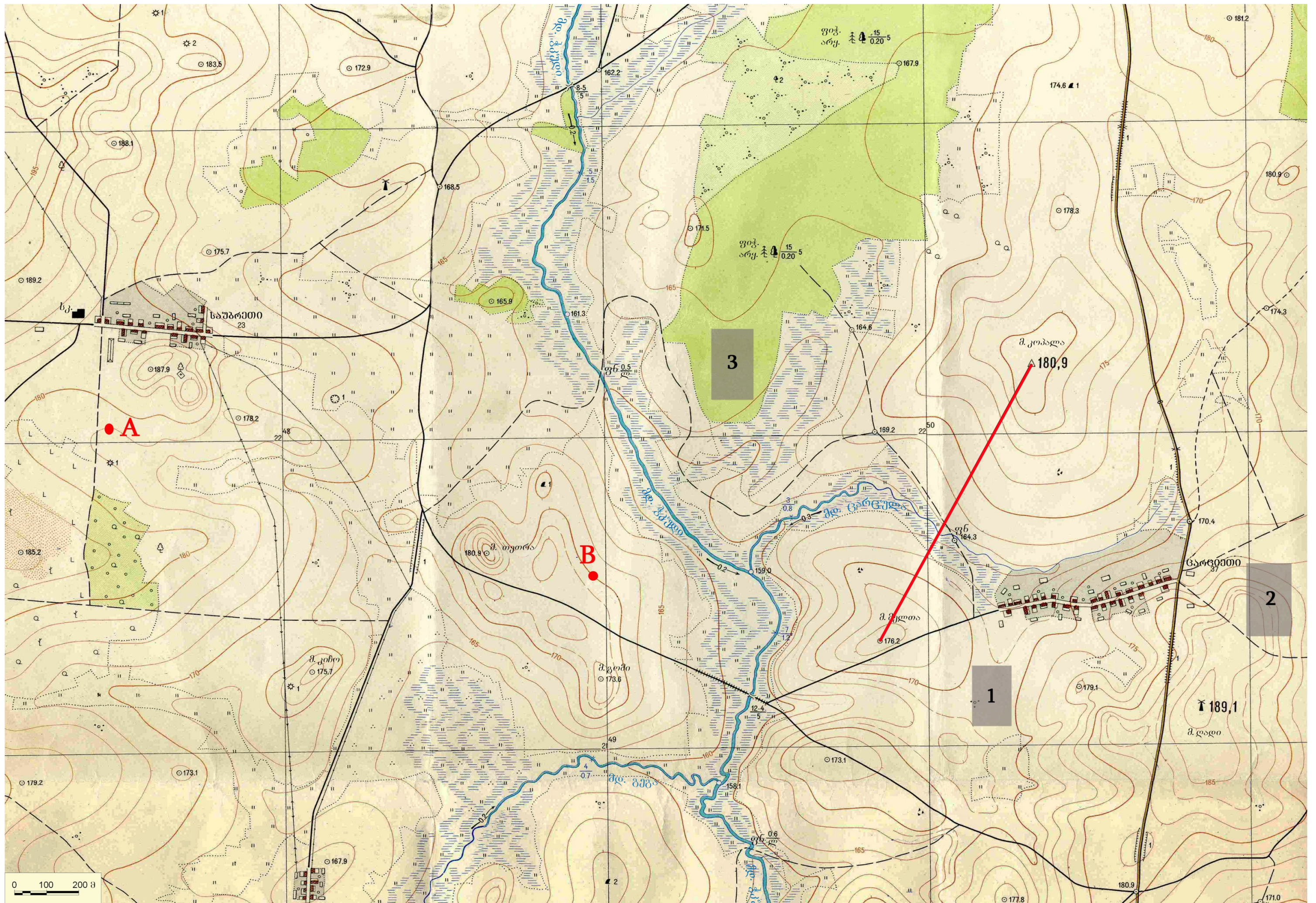


37.2. რომელია მდ. ჭკუდის მარჯვენა შენაკადი?

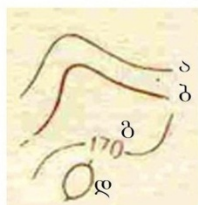
37.3. რუკაზე ნაჩვენები მდინარეებიდან რომელია უფრო სწრაფი?

37.4. რუკაზე დატანილი A და B წერტილებიდან რომელი მდებარეობს ზღ.დ. უფრო მაღლა და რამდენი მეტრით? აჩვენეთ გამოთვლის პროცესი.

37.5. სოფ. ცარციეთის მიდამოებში ვერტმფრენის დასაჯდომი მოედნის მოსაწყობად რუკაზე მონიშნული სამი ნაკვეთიდან შეარჩიეს ნაკვეთი №1. დაწერეთ ნაკვეთი №1-ის შერჩევის ორი ძირითადი და ნაკვეთების №2 და №3-ის დაწუნების თითო-თითო მიზეზი.



რელიეფი



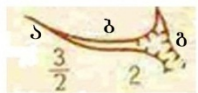
- ა) ძირითადი პორიზონტალები
- ბ) ძირითადი გამსხვილებული პორიზონტალები
- გ) პორიზონტალების სიმაღლის ნიშნულები მ-ში
- დ) კალთის დახრის მანვენებლები (ბერგშტრიხები)

•216,4 •198,8

- ა) ძირითადი სიმაღლის ნიშნულები ბ) სიმაღლის ნიშნულები



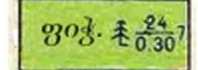
- სიმაღლის ნიშნულები ორიენტირებით ფლატე (ბეჟი) (3-ხრამის სიღრმე მ-ში) ყორღანები (2-ყორღანის სიმაღლე მ-ში)



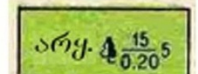
- ორმოები (3-ორმოს სიღრმე მ-ში) ხრამებისა და ღარტაფების სიგანე მ-ში: ა) 3-ზე ნაკლები; ბ) 3-დან 10 მ-მდე (3/2-ხრამის მახასიათებლები, 3-სიგანე ზედაპირთან, 2 სიღრმე მ-ში); გ) 10-ზე დიდი გამოისახება რუკის მასშტაბში (2 ხრამის სიღრმე)

მცენარეული საფარი და ბრუნტი

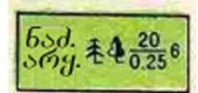
მცენარეული საფარისა და გრუნტის საზღვრები და კონტურები



წიწვოვანი ტყე



ფართოფოთლოვანი ტყე



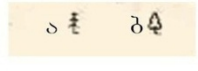
შერეული ტყე

ხემცენარეების მახასიათებლები მ-ში: 16-საშუალო სიმაღლე; 0.30 - მერქნის საშუალო სისქე, 5-ხეებს შორის საშუალო მანძილი

ბუჩქნარის ვიწრო ზოლები



ცალკეული ფოთლოვანი კორომები

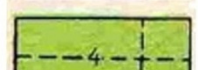


ორიენტირის მნიშვნელობის მქონე ცალკე მდგომი ხეები: ა) წიწვოვანი ბ) ფოთლოვანი

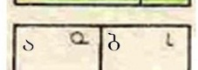
ცალკე მდგომი ხეები, რომელთაც არ გააჩნიათ ორიენტირის მნიშვნელობა



ახალგაზრდა წიწვოვანი (წვრილნაზარდი) ტყე



ტყეში არსებული განაჩეხის სიგანე (4- განაჩეხის სიგანე მ-ში)



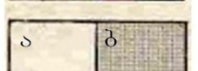
- ა) მენხერი ტყე
- ბ) გაჩეხილი ტყის ნაკვეთები



ბუჩქნარი ა) ცალკე მდგომი ბუჩქები და ბუჩქების დაჯგუფებები; ბ) ხშირი ბუჩქნარი (2-ბუჩქნარის საშუალო სიმაღლე მ-ში)



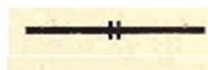
- ა) მდელო 1-მეტრზე ნაკლები სიმაღლის ბალახის ტიპის მცენარეულობით; ბ) ხეხილის ბაღები



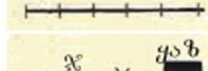
- ა) სახნავი მიწები
- ბ) ბოსტნები

ხის ღობეები, მესერი, ღობეწნულები

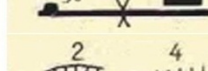
საბზაო ქსელი



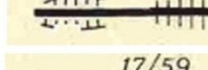
ორლიანდაგიანი რკინიგზა



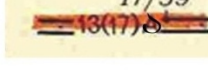
ვიწროლიანდაგიანი რკინიგზა



ჯიხურები, ყაზარმები, გზის ქვეშ არსებული მიწები



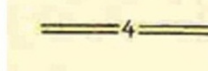
ჩაღრმავებებში და მიწაყრილებზე გაყვანილი რკინიგზები (2-ჩაღრმავების სიგრძე მ-ში; 4-მიწაყრილის სიმაღლე მ-ში)



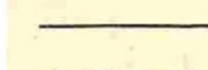
გაუმჯობესებული გზატკეცილი (13-დაგებული საფარის სიგანე, 17-მთელი გზის სიგანე სანიაღვრეებს შორის მ-ში. ა-საფარის სახეობა), კილომეტრის ნიშნები. კილომეტრების წარწერები.



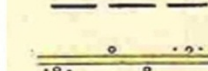
გზატკეცილი გაუმჯობესებული გრუნტის გზები (4-სავალი ნაწილის სიგანე მ-ში)



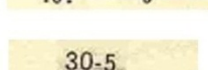
გრუნტის გზები



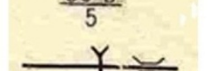
მინდვრისა და ტყის გზები



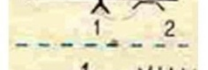
გზების, მდინარეების, არხების გასწვრივ არსებული ნარგავები



ხიდების მახასიათებლები: 30-სიგრძე მ-ში, 5-სავალი ნაწილის სიგანე მ-ში, 5-ტვირთამწეობა ტ-ში ხიდები, რომელთა სიგრძეა: 1) 3მ-ზე ნაკლები; 2) 3-დან 13 მ-მდე



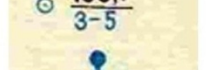
3 მ-მდე სიგანის მშრალი არხები



ღამბები, ხელოვნური მიწაყრილები (1 - სიმაღლე მ-ში)

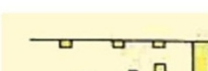


ჭები (169.1 - ჭის მიწისპირა ნიშნული, 3-5 - ჭის სიღრმე წყლის დონემდე და ფსკერამდე მ-ში)

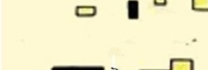


წყაროები

დასახლებული პუნქტები და მათი წარწერები

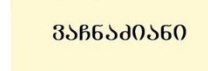


სასოფლო და სააგარაკო ტიპის დასახლების კვარტლები ცეცხლგამძლე და ცეცხლსაშიში ნაგებობებით



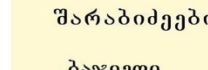
კვარტლებს გარეთ საცხოვრებელი და სხვა ტიპის ნაგებობები ა) ცეცხლგამძლე ბ) ცეცხლსაშიში

სასოფლო და სააგარაკო ტიპის დასახლებებში სახლების რაოდენობა



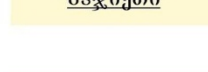
მანქანაძიანი

20-დან 100-მდე



შარაბიძეები

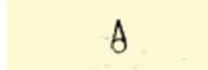
(45 - სახლების რაოდენობა)



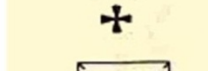
ბაჯიეთი

20-ზე ნაკლები

ცალკეული ადგილობრივი ნაგებობები



მსუბუქი კონსტრუქციის ანძები



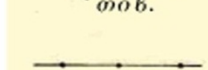
ეკლესიები



ბოძებზე დამაგრებული გადახურვები



ქარხნები საკვამური მილით



ღია ტიპის კარიერები: თიხ.- მოპოვებული მასალა, 10 - კარიერის სიღრმე მ-ში



კავშირგაბმულობის საჰაერო ხაზები (სატელეფონო, სატელეგრაფო, რადიო და სხვ.)



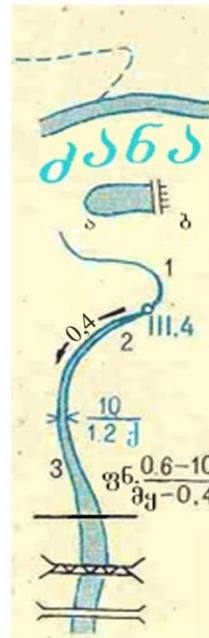
ხშირი მცენარეულობით დაფარული სასაფლაოები

ქარის წისქვილი

△ 198.4

სახელმწიფო გეოდეზიური ქსელის პუნქტები

ჰიდროგრაფია



შრობადი ნაკადები

სანაოსნო მდინარეები

- ა) ტბორი ბ) 100 მ-ზე ნაკლები სიგრძის კაშხალი, ავტოტრანსპორტისთვის გაუვალაი

მდინარეები და ნაკადულები: 1) 3 მ-მდე, 2) 5 მ-მდე, 3) 5 მ და მეტი სიგანის გამოიხატება რუკის მასშტაბში

წყლის კიდის ნიშნულები

ისრები უჩვენებენ მდინარის დინების მიმართულებას (0.4-დინების სიქარე მ/წმ)

მდინარეების მახასიათებლები: 10-სიგანე; 1.2 - სიღრმე მ-ში; ქ - გრუნტის ტიპი

ფონები და მათი მახასიათებლები: 0.5 - სიღრმე მ-ში, 10 - ფონის სიგრძე, 0.4 - დინების სიქარე მ/წმ

ხიდები ლითონის ერთთაღიანი

ხიდები ხის ერთთაღიანი

ტოპოგრაფიულ რუკებზე მიღებული შემოკლებები

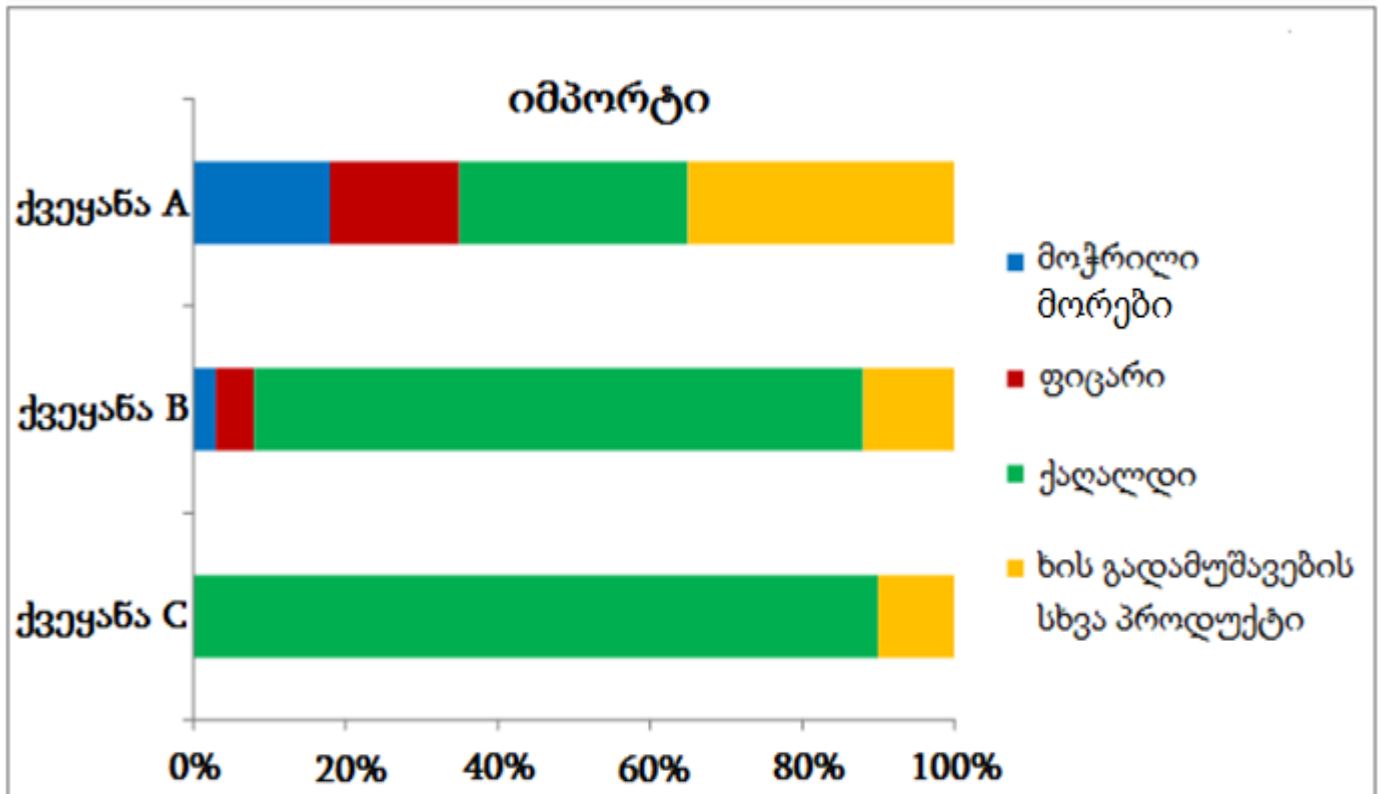
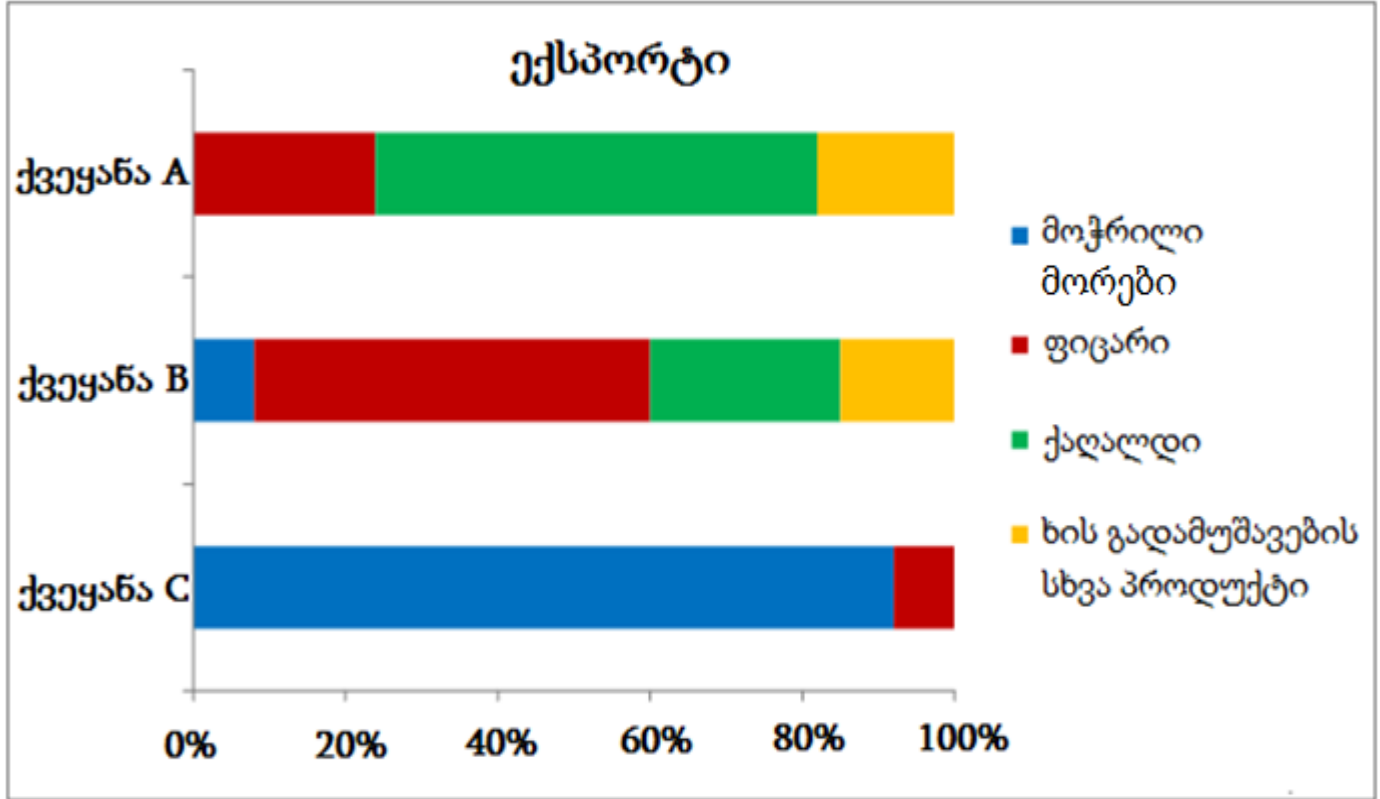
ა	ასფალტი	აგ.	აგურის
ჯ	ჯიხური	ქ	ქვიშის
რქ	რიყის ქვა	ტბრ	ტბორი
არყ.	არყის ხე	პრ.	პროექტორის ანძა
ფიჭ.	ფიჭვის ხე	წ	წყარო
ნად.	ნაძვის ხე	სს	სოფლის საკრებულო
წსნ.	წყალსაქანი	მყ	მყარი
თის	თიხა	კრამ.	კრამიტის ქარხანა
სჭ	საორიენტაციო ჭა	სკ.	სკოლა
ყაზ.	ყაზარმა	ქვ.	ქვიშის კარიერი
ლ.	ლაძი		

• ინფორმაციის ტრანსფორმაცია

ინსტრუქცია

დავალებაში მოცემულია დიაგრამები. ყურადღებით შეისწავლეთ ისინი და უპასუხეთ კითხვებს. პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცელში გამოყოფილ შესაბამის ადგილას. ქულათა რაოდენობა განისაზღვრება კონკრეტული დავალების მიხედვით.

38. (7) დიაგრამებზე ნაჩვენებია ტყის რესურსით მდიდარ სამ ქვეყანაში ხე-ტყის მრეწველობის პროდუქციის ექსპორტისა და იმპორტის მდგომარეობა. გაანალიზეთ დიაგრამები და უპასუხეთ კითხვებს:



38.1. ექსპორტისა და იმპორტის დიაგრამების მიხედვით, რომელი ქვეყნის რომელ სექტორს შეესაბამება ქვემოთ მოცემული წრიული დიაგრამა?



38.2. სამი ქვეყნიდან (A, B თუ C) რომელს აქვს ყველაზე ნაკლებად განვითარებული ხე-ტყის მრეწველობა? პასუხი დაასაბუთეთ.

38.3. მოცემული დიაგრამებიდან გამომდინარე, შეგვიძლია თუ არა დავასკვნათ, რომ A ქვეყანაში ექსპორტის მოცულობა ჭარბობს თუ იმპორტის? პასუხი დაასაბუთეთ.

38.4. საქართველოში ხე-ტყის მრეწველობაში არსებული მდგომარეობა რომელი ქვეყნის - A, B თუ C-ს სიტუაციასთან არის ახლოს? პასუხი დაასაბუთეთ.

38.5. მოცემული დიაგრამებიდან გამომდინარე, შეიძლება თუ არა დავასკვნათ, რომ C ქვეყანაში არ არის ქაღალდის წარმოება? პასუხი დაასაბუთეთ.

- გეოგრაფიული ტექსტის ანალიზი

ინსტრუქცია

ყურადღებით შეისწავლეთ დავალებაში მოცემული ტექსტი და უპასუხეთ კითხვებს. პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცელში გამოყოფილ შესაბამის ადგილას. ქულათა რაოდენობა განისაზღვრება კონკრეტული დავალების მიხედვით.

39. (6) ყურადღებით გაეცანით მოცემულ ტექსტს და უპასუხეთ კითხვებს:

ტექსტი

- **არქტიკული და ანტარქტიკული უდაბნოების ზონა** - იგი იღებს მინიმალური რაოდენობის სითბოს, რის გამოც სასიცოცხლო პირობები ძალზე მკაცრია. ხანმოკლე თბილი პერიოდის ტემპერატურა არ აღემატება $+5^{\circ}\text{C}$; ცივ პერიოდში კი ხშირად -40°C -მდე ეცემა. ეს განაპირობებს ფლორისა და ფაუნის სიღარიბეს. ცხოველთა სამყაროდან გვხვდებიან ფრინველები და ძუძუმწოვრები.

- **ტუნდრის ზონა** - აქ ხანგრძლივი მკაცრი ზამთარი და ხანმოკლე (რამდენიმე კვირა) გრილი ზაფხულია; ყველაზე თბილი თვის საშ. ტემპერატურაა $+10+15^{\circ}\text{C}$. ტუნდრაში მხოლოდ ხავსები, დაბალი ბალახი და ბუჩქნარი ხარობს. ცხოველთა სამყარო შედარებით მრავალფეროვანია. კოდოს ურიცხვი რაოდენობის გამო, ზაფხულობით აქ თავს იყრის მრავალი ფრინველი. ზაფხულის სამოვრებისკენ ტაიგიდან გადმოდიან ჩრდილოეთის ირმების ჯოგები, რასაც მოყვება მგელი. ტუნდრაში ზამთრობითაც გვხვდება ფაუნის ზოგიერთი წარმომადგენელი: პოლარული გნოლი, პოლარული კურდღელი, ლემინგი, პოლარული ბუ და სხვ.

- **ზომიერი სარტყლის ტყეების ზონა** - ტყეების ყველაზე ჩრდილოეთი ზონა წარმოდგენილია ტაიგით. აქ გავრცელებულია წიწვოვანი ხეები, რომლებიც შეგუებულნი არიან მკაცრ კლიმატურ პირობებს. ტაიგას, სამხრეთით, ვიწრო ზოლის სახით მოსდევს გარდამავალი შერეული ტყეების ზონა, რომელშიც წარმოდგენილია როგორც წიწვოვანი, აგრეთვე ფოთლოვანი ხეების სახეობები. ამის შემდეგ (ეკვატორის მიმართულებით) იწყება ფართოფოთლოვანი ტყეების ზონა. ტყე საკმაოდ რთული ეკოსისტემაა, რომელიც, პოლარული უდაბნოებისა და ტუნდრის ზონებთან შედარებით, უფრო მდიდარია ფლორითა და ფაუნით.

- **სტეპის ზონა** - გავრცელებულია ზომიერ სარტყელში; კონტინენტების ცენტრალურ რაიონებში, სადაც არასაკმარისი დატენიანების პირობებია. სტეპი წარმოადგენს უტყეო ლანდშაფტს. აქ ძირითადად ბალახოვანი მცენარეულობაა გავრცელებული. სხვადასხვა კონტინენტებზე ამ ზონას სხვადასხვა სახელით მოიხსენიებენ - სტეპი, პრერია და პამპა.

- **უდაბნოების ზონა** - ეს არის ტერიტორიები, სადაც წელიწადში 250 მმ-ზე ნაკლები ნალექი მოდის. ტემპერატურა უდაბნოში დღისით ხშირად $+40^{\circ}\text{C}$ აჭარბებს, ხოლო ღამით 0°C -ზე დაბლა ეცემა. უდაბნოები ძალზე ღარიბია მცენარეულობით, მაგრამ საკმაოდ მრავალფეროვანი ფაუნით ხასიათდება, რომელთაგან ძირითადად აღსანიშნავია მწერები და ქვეწარმავლები.

- **სავანებისა და მეჩხერი ტყეების ზონა** - ხანგრძლივი მშრალი პერიოდის არსებობის გამო ამ ზონაში ძირითადად ბალახოვანი მცენარეებია გავრცელებული, ხოლო მცირერიცხოვან ხემცენარეებს (ბოთლა ხე, ბაობაბი და სხვ.) დიდი რაოდენობის ტენის დაგროვება შეუძლიათ. სავანა ბალახისმჭამელი ცხოველების სამეფოა (სპილო, მარტორქა, ჟირაფი, ზებრა და სხვ.). ჩლიქოსნების ჯოგები მიგრირებენ სეზონური წვიმების კვალდაკვალ. ეს ბუნებრივი ზონა გამოირჩევა მტაცებელი ცხოველების მრავალფეროვნებით (ლომი, ლეოპარდი, გიენა და სხვ.).

- **ტენიანი ტროპიკული ტყეების ზონა** - გავრცელებულია ეკვატორის მიდამოებში. ამ ადგილებში 1 ჰექტარზე 200-მდე ხემცენარის, 60 000-მდე მწერისა და ობობის სახეობაა გავრცელებული. ამინდი აქ მუდამ ერთგვაროვანია: ზამთარ-ზაფხულ თითქმის ერთნაირი ტემპერატურაა და $+20 +30^{\circ}\text{C}$ ფარგლებში მერყეობს. ხშირია წვიმები (წელიწადში 2 300 მმ). მუსონური კლიმატის გავრცელების რაიონებში ტენიან ტყეებს ცვლის მუსონური (ცვალებადტენიანი) ტყეების ზონა. აქ მკვეთრად გამოხატული ორი სეზონია - ტენიანი ზაფხული და შედარებით მშრალი ზამთარი.

კითხვები:

- 39.1.** ჩამოთვალეთ ზომიერ სარტყელში მდებარე ტყის ზონები.
- 39.2.** ტექსტიდან გამომდინარე, რომელი ბუნებრივი ზონა გამოირჩევა ტემპერატურის ყველაზე დაბალი წლიური ამპლიტუდით?
- 39.3.** ახსენით ტენიანი ტროპიკული ტყეებისა და მუსონური ტყეების მთავარი განმასხვავებელი ნიშანი.
- 39.4.** ტექსტიდან გამომდინარე, იპოვეთ თითო განსხვავება ტენიანი ტროპიკული ტყეებისა და სავანების ფლორასა და ფაუნაში.
- 39.5.** ტექსტში აღწერილია განედური ზონალურობა. რა განაპირობებს პოლუსებიდან ეკვატორისკენ ბუნებრივი ზონების ასეთ ცვალებადობას?